

UČNA PRIPRAVA

HVALEŽNI MEDVED, SLOVENSKA LJUDSKA PRAVLJICA

Pripravila: Janika Škerl

Starost otrok: 3–6 let.

Učna tema: ljudska pravljica.

Učna enota: *Hvaležni medved*, slovenska ljudska pravljica.

Področje dejavnosti: jezik, književnost.

Prostor: igralnica, bralni kotiček.

Cilji:

- Otrok posluša in doživlja pravljico *Hvaležni medved*.
- Otrok spozna pomen besedne zveze slovenska ljudska pravljica.
- Otrok zna poimenovati književne osebe.
- Ob podpori slikovnega gradiva in vprašanj zna obnoviti dogajanje v pravljici.
- Otrok spozna nove besede in s tem širi svoje besedišče slovenskega jezika.
- Otrok postavi ilustracije iz slikanice v pravi vrstni red.
- Otrok se uči samostojnega pripovedovanja ob podpori Proppovih kart.
- Otrok prek dejavnosti s Proppovimi kartami spozna tipično strukturo ljudske pravljice.

Oblike dela: skupna, skupinska, individualna.

Metode dela: pripovedovanje, igra vlog, pogovor, poslušanje, demonstracija.

Sredstva in pripomočki: slike junakov in predmetov iz zgodbe, slikanica *Hvaležni medved*, plastificirane ilustracije iz slikanice na listih formata A4, ruta, lesena zibelka, plastične hruške, preobleka za medveda, Proppove karte (priloga 1).

Literatura:

- Kordigel, M. in Jamnik, T. (1999). *Književna vzgoja v vrtcu*. Ljubljana: DZS.
- Kranjc, S. in Saksida, I. (2001). Jezik. V L. Marjanovič Umek (ur.), *Otrok v vrtcu: priročnik h Kurikulu za vrtce*. Maribor: Založba Obzorja.
- Propp, V. (2005). *Morfologija pravljice*. Ljubljana: Studia Humanitatis.
- Škerl, J. (2018). *Izpeljava komunikacijskega modela posredovanja književnosti na podlagi analize pravljice po Proppovih funkcijah v vrtcu s slovenskim učnim jezikom v Italiji*. Diplomaska naloga. Koper: Univerza na Primorskem.

IZVEDBA DEJAVNOSTI

Dejavnost je načrtovana po korakih komunikacijskega modela posredovanja književnosti, ter prilagojena jezikovnim značilnostim otrok iz vrtcev v slovenskem učnem jeziku v Italiji.

UVODNA MOTIVACIJA

Otrokom, ki sedijo v polkrogu pokažemo slike junakov in predmetov, ki nastopajo v pravljici (npr. Medveda, zibelko, hruške ipd.). Rečemo jim, naj osebe oz. predmete poimenujejo. Nato jih vprašamo, o čem mislijo, da pravljica pripoveduje.

GLAVNI DEL

Napoved besedila: Otroke posedemo v krog, jim pokažemo slikanico in povemo, da bomo prebrali slovensko ljudsko pravljico z naslovom *Hvaležni medved*.

Prvo branje besedila: Interpretativno preberemo pravljico in otrokom sproti pokažemo ilustracije iz slikanice.

Čustveni premor in izjava po branju: Slikanico odložimo, počakamo približno 6 sekund in sledi izjava (citat): »Kakšen hvaležen medved. Zvrhano zibelko mi je prinesel za en sam izdrt trn.«

Izražanje doživetij: Počakamo, da otroci povedo svoje občutke o prebranem.

Drugo branje besedila: Otrokom povemo, da bomo pravljico še enkrat prebrali. Interpretativno beremo pravljico in sproti kažemo povečane ilustracije dogajanja.

Pogovor po branju in izražanje doživetij: Otrokom postavimo sledeča vprašanja: »Kdo nastopa v pravljici? Kako se pravljica začne? Kaj poje mama otroku? Kdo se potem prikaže? Kaj se je zgodilo medvedu? Kaj naredi mama? Kako se pravljica konča? Zakaj mislite, da je medved mami prinesel hruške?« Otrokom ponudimo slikovno gradivo za podporo pri odgovarjanju.

Tretje branje besedila: Interpretativno preberemo pravljico ob povečanih ilustracijah.

Izražanje doživetij: Počakamo, da otroci povedo svoje občutke o prebranem.

Četrto branje besedila: Otrokom povemo, da bomo pravljico skupaj zaigrali. Malčkom razdelimo vsakemu po eno ilustracijo iz zgodbe in jim razložimo, da bo njihova naloga, da se postavijo v pravi vrstni red in pozorno poslušajo pravljico. Naročimo jim, naj dvignejo v zrak ilustracijo in jo pokažejo ostalim otrokom, ko preberemo dogajanje, ki je prisotno na ilustraciji. Izberemo dva velika otroka, dečka in deklico. Deklica bo igrala vlogo matere, deček pa vlogo medveda. Preberemo pravljico,

otroka pa medtem odigrata dogajanje.

Pogovor po besedilu in izražanje doživetij: Otrokom postavimo sledeča vprašanja: »Kako se je počutila mati, ko je videla medveda? Kako bi se na to odzvali vi? Ste se že kdaj v življenju močno prestrašili? Kako pa se je počutil medved? Kako se je počutila mama, ko ji je medved prinesel zibelko s hruškami?«

ZAKLJUČEK

Poglobljanje literarnoestetskega doživetja: Otroke razdelimo v starostno homogene skupine. Otroci prve skupine postavijo ilustracije iz slikanice v pravilen vrstni red in ob tem povedo, kaj se dogaja na slikah. Otroci druge skupine se v bralnem kotičku urijo v samostojnem pripovedovanju pravljic s podporo Proppovih kart. Otroci tretje skupine se prosto igrajo v igralnici. Skupine se med sabo izmenjujejo, tako da vsi otroci izvedejo obe dejavnosti.

Priloga 1

Opis pripomočka – Proppove karte

Samostojno izdelamo 18 kart, ki predstavljajo 18 Proppovih funkcij:* izhodiščno stanje, ločitev, prepoved, kršitev prepovedi, škodovanje ali manko, junakov odhod, srečanje z darovalcem, čarobno sredstvo, boj med junakom in škodovalcem, zmaga, vrnitev, prihod domov – zaznamovanje, lažni junak, težka naloga, naloga je rešena, prepoznavanje pravega junaka, razkrinkanje lažnega junaka in kaznovanje ter poroka. Poleg teh izdelamo še nekatere posebne karte. Prvi sta karti junaka, pri katerih imajo otroci možnost, da izberejo dečka, deklico, miško ali zajčka. Preostali dve sta karti darovalca, pri katerih imajo otroci možnost, da izbirajo med čarovnikom, medvedom, staro ženico in vilo. Izdelamo tudi karti škodljivca, ki otrokom ponujata izbiro med čarovnico, volkom, zmajem in grdim možem.

Igro s kartami izvedemo na tak način, da otroke spodbujamo k izmišljanju nove pravljice. Pri tem jih vodimo, jim ponudimo karte, jim damo možnosti, da izberejo junake, ter načine, kako se bodo le-ti odzvali v različnih pravljичnih situacijah. Otroci naj sami odločijo, kako poteka dogajanje v zgodbi.

*Več informacij o Proppovih funkcijah:

- Vladimir Propp (2005). *Morfologija pravljice*. Ljubljana: Studia Humanitatis.
- Gianni Rodari (1977). *Srečanje z domišljijo*. Ljubljana: Mladinska knjiga.